

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կես տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյայն խմբագրատան մէջ:

(*) Խաղաղաբանական գիտությունների ուղղակի
Тифлис. Редакция „Мшакъ“

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերէն)

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
խաղաղաբանական բաժին 2 կոպեկ:

ՄՇԱԿ

„ՄՇԱԿ“

ԴՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

1880 թ.ին

ՀՐԵՏԱՐԵՒԿՈՒՄ Է ԼՄԵՆ ՕՐ, բացի տոն և տոների հեռուէալ օրերէն:

Լրագրի գինը և պրօգրամման նոյն են մնում: Մենք ստանում ենք ՍԵՓԵԿԱՆ ՀԵՌԵՐԻՆԵՐ: «ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլ է, կես տարվան 6 ռուբլ: Գրվել կարելի է ՄԻԼՅՈՒՆ ԽՈՐԵՐԵՐԵՐԻ մէջ:

ԼՄԵՆԶԻՆ ՀԵՐԵՐԵՐԻՆԵՐԸ ծախվում են 5 կոպեկով հատր: Օտար քաղաքներից պէտք է գիմել հետեւեալ հասցեով ТИФЛИСЬ Редакция „Мшакъ“.

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական տեսութիւն:—Ներքին տեսութիւն: Ս. Պետերբուրգի հայ աւանդութիւնը և հայերէն ներկայացումն: Նամակ Ս. Պետերբուրգից: Ներքին լուրեր:—Արտաքին տեսութիւն: Նամակ Թիֆլիսից: Նամակ Պարսկաստանից:—Մշակութային հեռագիրներ:—Հայտարարութիւններ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս է հանդիպել Լեւոնյանի նոր տարին, ներկայ 1880 թիւը: Լեւոնյանի արեւմտեան պետութիւնները, պէտք է խոստովանվել, բաւական խառն գրութեան մէջ են:

Լեւոնյանի Լեւոնյանի պետութիւնների խառն և անորոշ բաղադրական գրութիւնը անցեալ 1879 թիւին կարող էր համեմատվել միմյայն 1848 թիւի հետ, այն զանազանութեամբ, որ 1848 թիւին արեւմտեան Լեւոնյանի բոլոր երկիրների մէջ յանկարծ յայտնվեցաւ յեղափոխական սարսափելի շարժում, որ նոյն երկիրների ճանաչված, հանդարտ, պաշտօնական կեանքի հոսանքի դէմ էր գնում ու գործում, իսկ այժմ արեւմտեան Լեւոնյանի պէտք է պատերազմի այն պրինցիպների գործադրութեան հետեւանքների դէմ, որոնց իրանք տերութիւնները ըստեղծեցին և որոնց բաղադրական զարգացմանը իրանք նպաստեցին:

Լեւոնյանի ունի մի ներքին կռիւ Խրանդիայում այդ երկրի հողային

անարդար յարաբերութիւնների պատճառով: Լեւոնյանի սկսեց Լեւոնյանի պատերազմը և այժմ մեծ անաջողութիւններ է կրում այնտեղ, որտեղ նա կարծում էր թէ յաղթութիւնը շատ հեշտ է:

Ֆրանսիան հանդիպում է նոր տարին միմյայնական կրիզիսով: Վաղինգտոնի միմյայնութիւնը հրաժարական տուեց, ազգային ժողովի մէջ մեծամասնութեան համակրութիւնը կորցրած լինելուց յետոյ և այժմ կազմվել է Ֆրէյսինգի նոր միմյայնութիւնը որ միացնելով հանրապետական երկու խմբերի ներկայացուցիչներին, յոյս ունի որ այդպիսով կը կարողանայ կազմել միացնող կապ չափաւոր հանրապետականների և ամենաարմատական հանրապետականների մէջ և դրանով կը գրաւի ազգային ժողովի մեծամասնութեան համակրութիւնը: Բայց այդ յոյսը դեռ ևս իրականութիւն չէ:

Լատուի-Ունգարիան դորանով է զբաղված, որ ապահովացնի տերութեան համար, որչափ հնարաւոր է երկար ժամանակամիջոցով, պահպանել զօրքերը առանց ներքին զօրքերին վերաբերեալ կարգադրութիւնները պարլամենտի որ և է վերահսկողութեան: Լատուիական Բէյիարատը արդէն վաւերացրեց զինուորական նոր օրէնքը, որով զօրքի թիւը որոշվում է տաս տարով, թէ պատե-

րագմական և թէ խաղաղ ժամանակների համար:

Գերմանիան զբաղված է նոյնպէս զինուորական օրէնքով և երեւի կը հետեւի այդ կողմից Լատուի-Ունգարիայի օրինակին: Զօրքերի թիւը որոշելուց յետոյ, տերութիւնը կաշխատի պարլամենտի կօնտրօլից ազատ պահել զօրքերի վրա իր ստացած իշխանութիւնը, ինչպէս կարծում են եօթ տարով: Բացի սորանից Գերմանիան այժմ հետզհետէ յետ է առնում ազգից գրեթէ այն բոլոր վերանորոգութիւնները, որոնք տուած էին ազգին իշխան Բիսմարկի պետական գործերի կառավարութեան օրով: Տերութիւնը կը երականների դէմ քաղաքակրթութեան կռիւը յայտնելուց և եռանդով շատ տարիներ վարելուց յետոյ, այժմ բարեկամանում է նոյն թշնամի կղերական կուսակցութեան հետ և հասարակական կարծիքը, շողորթութեամբ տերութեանը, այժմ պատերազմ է յայտնում հրէաների դէմ, որոնց ուրիշ քաղաքացիների հետ կատարեալ հաւասար իրաւունքներ էին տուած, երբ հրէաների արիւնի թափելն էլ հարկաւոր էր Ֆրանսիայի դէմ պատերազմի մէջ, այն հրէաների, որոնք այժմ նոյն գերմանական ազգին ատելի դարձան:

Խոսիլայում Կայրօլի վերանորոգված միմյայնութիւնը դարձեալ անգոր է թէ երկրի մէջ և թէ պարլամենտում համակրողների մեծամասնութիւնը իր կողմը դրաւ: Դորա հետեւանքը այն է որ Խոսիլան արաբքին բաղադրականութեան մէջն էլ անշափ թոյլ է և հազիւ թէ յոյս կարող է լինել որ նա առ այժմ մի որ և է դեր կարող է խաղալ եւրօպական ընդհանուր հարցերի վերաբերում մէջ:

Ապանիայում անցեալ 1879 թիւի վերջերում նշմարելի եղան մոթերի յուզմունքներ և անբաւականութիւններ ժողովրդի մէջ: Եզըր դժգոհ է որ միմյայնութեան գլխաւոր կրկին դարձաւ Կանօլաւ-դէ-Կաստիլիօ, որ վաղուց է արդէն կատարելապէս կորցրեց իր ժողովրդականութիւնը: Մի և նոյն ժամանակ տար-

վայ վերջում պատահեց Սադրի-դի մէջ մի տխրալի անցք, այն է Լիֆօնսօ թագաւորին և թագուհուն սպանելու յանցաւոր փորձը:

Վերջապէս Թիւրքիան հանդիպեց նոր տարին Սուլթանի ճառով, որ հարուստ է մեծ մեծ խոստումներով, բայց որոնք, ինչպէս միշտ երբեք իրագործվելու չեն թէ պետական մարդիկ, թէ ժողովրդական կրթութիւնը չունեցող Թիւրքիայում: Եւրօպականութեան մէջ շարունակվում է ֆինանսների կատարեալ անկումն, մի բանի տեղերում արդէն սով է յայտնվել: Լեւոնյանի շարունակում է ճնշել Թիւրքիայի պետական գործերի վրա, ի հարկէ իր սեփական շահերը աչքի առնելով: Լեւոնյան և աւելի կարելի է համոզվել որ Լեւոնյանի պահանջողութիւնները Փոքր-Ասիայի և Հայաստանի մէջ ընթերցանելի անյապաղ իրագործելու մասին, կեղծաւոր էին, որովհետեւ նրա բոլոր ջանքերը ուղղված են միմյայն մի կէտի վրա, այն է Թիւրքացի միմյայնութեան կազմակերպութեան փոփոխելու վրա, որպէս զի իրան համակրող միմյայնութեան օգնութեամբ կառավարի ամբողջ Թիւրքիան, ինչպէս իր մի նահանգ:

Եւրօպականութեան մէջ, արեւմտեան Լեւոնյանի ամենանշանաւոր պետութիւնների գրութիւնը: Եւրօպական գրութիւնը առիթ չէ տալիս մեզ նախադուշակել եւրօպական ազգերին մի միմյայնական ապագայ, գոնէ ներկայ 1880 թիւին ընթացքում, այն ազգերին, որոնք վաղուց է ծարաւ են հանգստութեան և խաղաղութեան և որոնք պարզ տեսնում են որ իրանց երկիրների բաղադրական այժմեան գրութիւնը դժուար թէ կը բաւականացնի իրանց այդ ամենախաղաղ բարոյական պահանջին:

Եւրօպականութիւնը ի նկատի առնելով մեր վերեւ յիշված բոլոր երկիրների տրամադրութիւնը, հազիւ թէ կարելի է ներկայ 1880 թիւին շնորհաւորել արեւմտեան Լեւոնյանի «բաղաւոր նոր տարի»:

Գ. Ա.